

Brüssel, 28.3.2018
COM(2018) 163 final

2018/0076 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 seoses liidus tehtavate piiriüleste maksete teatavate tasudega ja vääringu konverteerimise tasudega

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2018) 84 final} - {SWD(2018) 85 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

ELi ühtne turg võimaldab inimestel, teenustel, kaupadel ja kapitalil vabalt liikuda majanduses, mille aastane sisemajanduse kogutoodang on 15 triljonit eurot. See pakub Euroopa ettevõtjatele uusi võimalusi ja soodustab tervet konkurentsi. See toob kaasa laiemat valikut, paremaid teenuseid ja madalamad hinnad rohkem kui 500 miljonile tarbijale.

Junckeri komisjoni peamiseks prioriteediks on luua sügavam ja õiglasem ühtne turg. Euroopa Komisjon esitas 2015. aasta detsembris rohelise raamatu, et konsulteerida jaefinantsteenuste turu suurema integreerimise võimaluste üle ja selle saavutamiseks vajalike meetmete üle. Tuginedes sidusrühmadelt rohelise raamatu üle peetud konsultatsiooni raames saadud vastustele ja sellega seonduvale Euroopa Parlamendi aruandele,¹ avaldas komisjon 2017. aasta märtsis tegevuskava,² milles on kindlaks määratud strateegia tarbijatele suunatud finantsteenuste ühtse turu tugevdamiseks.

Piiriüleised maksed on tarbijatele suunatud finantsteenuste integreerimise ja ELi majanduse seisukohast väga olulised. Neil on tähtis roll ELi liikmesriikides inimeste ja ettevõtjate kokkuviiimisel. Piiriüleste maksete piirangud ja ülemäärased kulud takistavad ühtse turu väljakujundamist.

Piiriüleste maksete tasud

Piiriüleseid makseid käsitleva määrusega 924/2009 ühtlustati kogu ELis piiriüleste euromaksete tasud riigisiseste euromaksete (st eurodes tehtavad maksed samas liikmesriigis) tasudega. Kuigi euroalavälised liikmesriigid olid samuti kõnealuse määrusega hõlmatud, ei saanud nad määrusest kasu: nendes liikmesriikides on riigisisese euromaksed kas väga kulukad või neid ei tehta üldse. Seetõttu maksavad nende euroalavälise ELi liikmesriikide inimesed ja ettevõtjad kõrgeid tasusid, kui makse ületab nende koduriigi piiri või kui inimesed reisivad ja maksavad välismaal. Sellised kõrgeid tasud takistavad ühtse turu väljakujundamist ja tekitavad ELis kaks makseteenuse kasutajate kategooriat.

Euroalavälisele liikmesriikidele on antud võimalus laiendada määrust 2560/2001 ja sellele järgnenud määrust 924/2009 riigi omavääringule. Sellist võimalust on kasutanud üksnes Rootsi ja selle tulemusel ühtlustati Rootsi kroonis tehtavate piiriüleste maksete tasud Rootsi kroonis tehtavate riigisiseste maksete tasudega.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on võimaldada ka euroalavälise liikmesriikide inimestel ja ettevõtjatel määrusest 924/2009 kasu saada ning kõrvaldada ELi-siseste piiriüleste eurotehingute suured kulud. Need suured kulud takistavad euroala ja euroalavälise liikmesriikide kaubavahetust ning kahjustavad mõlemat poolt. Väljaspool euroala elavatel inimestel ja seal tegutsevatel ettevõtjatel on suuremad kulud euroalal elavate inimestega suhtlemisel või euroala turule sisenemisel. See tähendab, et nad ei saa euroalal tegutsevate vastaspooltega kaubelda või konkureerida samadel tingimustel. Näiteks juhul, kui euroalavälisel ettevõtjal on euroalal asuvad tarnijad, on tema sisendite kulud suuremad kui euroalal asuvatel konkurentidel. Samamoodi tähendab selline täiendav vaba liikumist ja

¹ 2016/2056(INI)

² COM/2017/0139

kauplemist piirav tõke, et euroala ettevõtjatel on potentsiaalsete klientide arv väiksem. Allpool esitatud tabelis on kujutatud praegust olukorda ja muudetud määruse kohaldamise korral tekkivat olukorda.

Käesolev ettepanek ei käsitle muudes vääringutes kui euro tehtavaid piiriüleseid tehinguid.

PRAEGUNE OLUKORD

EURODE SAATMINE KUST ... KUHU ...	Euroala (+ Rootsi) ³	Mitteeuroala
Euroala (+ Rootsi)	NULL-/MADALAD TASUD	KÕRGED TASUD
Mitteeuroala	NULL- /MADALAD TASUD SAATJA JAOKS	KÕRGED TASUD SAAJA JAOKS KÕRGED TASUD

Näiteks Bulgaaria kodanik või ettevõtte,⁴ kes teeb Soomesse piiriülese ülekande 500 eurot, võib maksta kuni 24 eurot tasusid, samas kui sama summa Prantsusmaalt Soomesse ülekandmisel ei tuleks maksta midagi või peaaegu midagi⁵. Prantsusmaalt Soomesse ülekannet tegev isik maksaks tasusid sama palju kui Prantsusmaa riigisisese ülekande puhul.

³ Kuna Rootsi on otsustanud kohaldada määruse 924/2009 artiklit 14.

⁴ Allikas: Deloitte'i uuring, mis on kättesaadav järgmisel aadressil:
https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en.

⁵ Samas.

PÄRAST KÄESOLEVA ETTEPANEKU KOHASEID MUUDATUSI

EURODE SAATMINE KUST ... KUHU ...	Euroala (+ Rootsi)	Mitteeuroala
Euroala (+ Rootsi)	NULL-/MADALAD TASUD	NULL-/MADALAD TASUD
Mitteeuroala	NULL-/MADALAD TASUD	NULL-/MADALAD TASUD

Käesoleva määruse kohaste muudatuste tulemusel ei maksaks ka Bulgaariast eurosid ülekandev kodanik või ettevõtte midagi või peaaegu midagi. Isik või ettevõtte maksaks Soomesse eurodes tehtava ülekande puhul sama suurt tasu kui Bulgaarias leevides tehtava riigisisese ülekande puhul.

Vääringu konverteerimise tavadega seotud läbipaistvuskohustused

Käesoleva ettepaneku kohaste määruse 924/2009 muudatustega kehtestatakse ka täiendavad läbipaistvuskohustused vääringu konverteerimise tavade puhul kooskõlas direktiivi 2015/2366 (makseteenuste kohta siseturul) artiklitega 45 ja 59. Need uued läbipaistvuskohustused on põhjendatud, kuna olukorras, kus makse tegemisega kaasneb vääringu konverteerimine, puudub ELi tarbijate jaoks läbipaistvus. Kui tarbija teeb kaardimakse välismaal (võtab sularaha välja pangaautomaadist või teeb kaardimakse müügikohas) muus vääringus kui tema koduriigi vääring, on tal sageli kaks võimalust. Esimene võimalus on maksta koduriigi vääringus, st kasutada vääringu dünaamilise konverteerimise teenust. Seda teenust pakuvad vääringu dünaamilise konverteerimise pakkujad ja kaupleja pank. Tarbija teine võimalus on maksta kohalikus vääringus, kasutades maksekaardiskeemi ja tarbija panga teenuseid (vääringu mittedünaamiline konverteerimine ehk nn võrgupõhine konverteerimine). Tarbijad on kaevanud eelkõige vääringu dünaamilise konverteerimise tavade üle. See tuleneb sellest, et nende arvates ei ole neil teadliku otsuse tegemiseks vajalikku teavet. Seetõttu valivad tarbijad sageli tahtmatult kulukama vääringu konverteerimise variandi.

Käesoleva ettepanekuga suurendatakse läbipaistvust tarbijatele, avalikustades piiriüleste tehingute kogukulu. See aitab enne vääringu konverteerimist hõlmava maksetehingu alustamist võrrelda vääringu konverteerimise teenuseid. Võttes arvesse vääringu konverteerimise väga tehnilist laadi kiiresti muutuv keskkonnas, tehakse Euroopa Pangandusjärelevalvele ülesandeks töötada välja regulatiivsed tehniliste standardid, et paremini reguleerida vääringu konverteerimise tavasid. Ettepanekuga kehtestatakse ka vääringu konverteerimise kulule ajutine ülempiir, mida kohaldatakse kuni Euroopa Pangandusjärelevalve poolt välja töötatud läbipaistvusmeetmete jõustumiseni, mis toimub hiljemalt 36 kuud pärast muudetud määruse jõustumist.

Pärast rakendamist toob käesolev määrus olulist kokkuhoidu tarbijatele, kuid mõne makseteenuse pakkuja tulud võivad väheneda. Samuti tagab ettepanek, et makseteenuse pakkujad ei kasuta vääringu konverteerimise tasusid tulude vähenemise kompenseerimiseks, suurendades läbipaistmatuid vääringu konverteerimise marginaale, kuna need kulud ei ole tavaliselt makseteenuse kasutajatele teada.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Alates euro kasutuselevõtust on Euroopa Liit teinud mitmeid algatusi, et märkimisväärselt vähendada piiriüleste tehingute kulusid. Kolm olulisemat sellist algatust on järgmised.

- Ühtse euromaksete piirkonna (SEPA) standardite kehtestamine eurotehingute puhul, sealhulgas ühtse euromaksete piirkonna krediidikorralduste ja ühtse euromaksete piirkonna otsekorralduste puhul.

- Makseteenuste direktiiviga (direktiiv 2007/64/EÜ, mis asendati direktiiviga (EL) 2015/2366) suurendati tasude läbipaistvust ja hõlbustati uute turuosaliste turule sisenemist. See aitas suurendada konkurentsi maksete valdkonnas, sealhulgas piiriüleste maksete puhul, ja tasude läbipaistvust. Samuti aitas see parandada maksetaristut, mis nüüd suudab töödelda suuremat euromaksete mahtu väiksemate kuludega.

- Piiriülesteid makseid käsitleva määrusega 2560/2001, mis hiljem asendati määrusega 924/2009, ühtlustati kogu ELis piiriüleste ja riigisiseste euromaksete tasud.

Kõik need algatused on aidanud kaasa ühtse turu suuremale integratsioonile ja euroala integreeritumate makseturgude tekkele.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev algatus aitab kaasa ühtse turu paremale toimimisele. Samuti võimaldab see majandus- ja rahaliidu pakutavaid olulisi eeliseid (nimelt tõhusad ja vähekulukad piiriülested tehingud) kasutada ka euroalaväliste liikmesriikide inimestel ja ettevõtjatel. Algatus on kooskõlas finantstehnoloogia tegevuskavaga,⁶ mille eesmärk on suurendada konkurentsi ja innovatsiooni Euroopa finantssektoris. Algatus on tihedalt seotud ka kapitaliturgude liiduga, mille eesmärk on luua ELis tõeline ühtne kapitaliturg, kus investorid saavad oma raha takistusteta piiriülesest investeerida ja kus ettevõtjad saavad rahalisi vahendeid hankida mitmesugustest allikatest, olenemata asukohast. Käesolev algatus aitab saavutada ka digitaalse ühtse turu eesmarke internetikaubanduse tõkete kõrvaldamisel, kuna seda kohaldatakse nii füüsilises kui ka digitaalses keskkonnas. See kõrvaldab ühe tõkke – piiriüleste tehingute tasud –, mis võib pärssida piiriülest internetimüüki.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 114 on Euroopa institutsioonidele antud pädevus võtta vastu asjakohased sätted, mille eesmärk on siseturu rajamine ja toimimine.

Ühtne turg hõlmab kaupade, inimeste, teenuste ja kapitali vaba liikumist. Maksed on olulised ühtse turu väljakujundamiseks, kuid praegu takistab seda piiriüleste maksete kõrge hind. See muudab kodumajapidamistele ja ettevõtjatele piiriülestes kaubanduses osalemise raskemaks. Suured piiriüleste maksete kulud tekitavad ka kaks makseteenuse kasutajate kategooriat. Esimesse kategooriasse kuuluvad euroalas elavad kasutajad, kes saavad väga väikse kuluga teha makseid enamikule ELi kodanikele ja ettevõtjatele. Teine kategooria hõlmab euroalaväliste riikide kasutajaid, kes saavad teha vähekulukaid makseid üksnes piiratud arvule inimestele ja ettevõtjatele.

⁶ COM(2018) 109/2

Nende kahe probleemi lahendamiseks on kõige tulemuslikum võtta seadusandlikke meetmeid ELi tasandil ja see on ka kooskõlas aluslepingute eesmärkidega.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 4 kohaselt tuleb siseturu väljakujundamiseks võetavaid liidu meetmeid hinnata kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Tuleb hinnata, a) kas liikmesriigid suudaksid ettepaneku eesmärgid saavutada oma siseriiklike õigussüsteemide raames ning b) kas oma ulatuse ja toime tõttu on need eesmärgid paremini saavutatavad ELi tasandil.

Liikmesriikidele on antud võimalus laiendada määrust 2560/2001 ja sellele järgnenud määrust 924/2009 riigi omavääringule. Praeguseks on seda võimalust kasutanud üksnes Rootsi. Selle tulemusel on Rootsi kroonis tehtavate ELi-siseste piiriüleste maksete tasud samad nagu Rootsis tehtavate riigisiseste maksete puhul. Rootsi otsus seda võimalust kasutada on positiivselt mõjutanud piiriüleseid euromakseid, mida Rootsi pangad pakuvad võrreldes Rootsi riigisiseste kroonimaksetega ilma lisatasuta.

On tõsi, et teised euroalavälised liikmesriigid võiks piiriüleste maksete kulude vähendamiseks võtta individuaalseid meetmeid — nagu Rootsi tegi. Kuid praegused tõkked jääksid püsima seni, kuni on olemas liikmesriike, kes ei ole meetmeid võtnud. Seepärast oleks parem lahendada see probleem ELi tasandil, kui jätta see ülesanne üksikutele liikmesriikidele või turujõududele, kellest ükski ei suuda tagada kiireid edusamme ega kogu ELi hõlmatust.

Lisaks tekitaksid ELi tasandi meetmed mastaabisäästu (suurendades piiriüleste tehingute mahtu ja maksetaristu tõhusust). Samuti aitaks see suurendada ELi-sisese piiriülese kaubanduse mahtu, edendada konkurentsi ja veelgi integreerida ELi majandusi.

Praeguse olukorra muutmata jätmine säilitaks selle tegeliku ebavõrdsuse, aeglustaks majanduslikku integratsiooni ja takistaks ühtse turu süvendamist.

- **Proportsionaalsus**

Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei peaks ELi meetme sisu ega vorm minema aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

Eesmärgi saavutamise kulud on väiksed. See on tingitud sellest, et ELi makseteenuse pakkujatel on juurdepääs tõhusale euro kliirimis- ja arveldamistaristule. Ettepaneku kohaselt peavad euroalavälise liikmesriikide makseteenuse pakkujad ühtlustama piiriüleste eurotehingute tasud makseteenuse kasutaja liikmesriigi omavääringus tehtavate riigisiseste tehingute tasudega (mis on tavaliselt väiksemad). Euroala liikmesriikides on juba enamiku piiriüleste tehingute tasud väiksed. Ettepaneku piirdumine eurotehingutega ei mõjuta euroala liikmesriikide makseteenuse pakkujaid, kuid suur osa euroalavälise liikmesriikide tehingutest (ligikaudu 60 % nende piiriülestest tehingutest) on selle ettepanekuga hõlmatud.

Piiriüleste eurotehingute tasude ühtlustamine liikmesriigi omavääringus tehtavate riigisiseste tehingute tasudega võtab arvesse kohalike maksesüsteemide ja pankade arengutaset ja tõhusust (taristu ja protsessid). Tootmiskulud ei ole kõigis riikides samad ja mõnes euroalavälises liikmesriigis võib isegi riigisisene tehing maksta kuni üks euro. Riigisiseste tehingute tasude kasutamine võrdlusalusena võimaldab arvesse võtta iga liikmesriigi ja selle makseteenuse pakkujate eripära. Proportsionaalsust on täiendavalt arutatud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangu punktides 7 ja 8.

Käesoleva määruse reguleerimisala laiendamine vääringutele, mis ei ole euro, oleks selgelt kasulik, kuna määrust kohaldataks suurema arvu maksete suhtes. Kuid see võib julgustada makseteenuse pakkujaid tõstma muude teenuste (eelkõige riigisiseseid maksed) tasusid, et ristsubsideerida muudes vääringutes kui euro tehtavaid piiriüleseid tehinguid. Seepärast peaks liikmesriikidele, kelle vääring ei ole euro, jääma võimalus laiendada käesoleva määruse kohaldamist nende omavääringus tehtavatele piiriülestele maksetele.

3. SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Sidusrühmadega konsulteeriti mitmel viisil:

- tehingutasusid käsitlev avatud avalik konsultatsioon toimus 24. juulist 2017 kuni 30. oktoobrini 2017 (14 nädalat);
- sektori sidusrühmadega, sealhulgas erinevate makseteenuse pakkujate esindajad, konsulteeriti 24. oktoobril 2017 toimunud maksesüsteemide turu eksperdirühma kohtumisel;
- liikmesriikide esindajatega konsulteeriti komisjoni panganduse, maksete ja kindlustuse eksperdirühma 17. novembri 2017. aasta kohtumisel;
- finantsteenuste kasutajarühm esitas oma seisukohad 5. detsembril 2017 toimunud kohtumisel.

Konsultatsioonide käigus tõid makseteenuse kasutajad (tarbijad ja ettevõtjad) esile piiriüleste tehingute kõrge hinna ja nendelt nõutavate tasude läbipaistmatuse. Teisest küljest märkisid makseteenuse pakkujad selgelt, et on suur erinevus euromaksete automaatse töötlemise (st ilma käsitsi sekkumiseta) ja muudes vääringutes tehtavate maksete oluliselt vähem tõhusa (ja seega kulukama) töötlemise vahel.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon palus konsultatsioonifirmal Deloitte teha uuring,⁷ et koguda andmeid tasude kohta, mida iga euroalavälise liikmesriigi ja kolme euroala liikmesriigi kolm kuni seitse suurimat panka nõuavad ettepanekuga hõlmatud piiriüleste maksetehingute (kreeditkorraldused, kaardimaksud ja sularaha väljavõtmine) eest. Lisaks paluti Deloitte'il esitada hinnang kõnealuste tehingute omahinna kohta. Uuringus jõuti järeldusele, et eurotehingud said kasu tõhusast piiriülesest taristust, standarditest ja protsessidest, mis peaksid võimaldama ühtlustada nende hinda omavääringus tehtavate tehingute hinnaga ja viia see märksa madalamale tasemele, kui see on praegu. Samuti jõuti uuringu raames järeldusele, et muus vääringus kui euro tehtavate piiriüleste tehingute puhul kasutatakse jätkuvalt keskse taristuta ja ajakohastamata protsesse. Need protsessid on endiselt kulukad ja takistavad makseteenuse pakkujatel pakkumast nende tehingute puhul konkurentsivõimelist hinda.

⁷ Deloitte'i uuring on kättesaadav järgmisel aadressil: https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en.

- **Mõjuhindang**

Mõjuhindangus, mis sai õiguskontrollikomiteelt 14. veebruaril 2018 positiivse arvamuse, käsitleti nelja poliitikavarianti. Kõik variandid laiendavad põhimõtet, mille kohaselt ühtlustatakse makseteenuse kasutaja liikmesriigi omavääringus tehtavate riigisiseste maksete tasud selliste ELi-siseste piiriüleste tehingute tasudega, mis on tehtud:

- 1) samas omavääringus;
- 2) samas omavääringus ja eurodes;
- 3) üksnes eurodes;
- 4) ELi liikmesriigi mis tahes omavääringus, olenemata sellest, kus tehing toimub.

Kolmanda variandi kohaselt ühtlustatakse ELi-siseste piiriüleste euromaksete tasud liikmesriigi omavääringus tehtavate riigisiseste tehingute tasudega. Kolmas variant on ka käesoleva ettepaneku puhul eelistatud variant. See ei mõjuta euroala liikmesriike. See leiti olevat kõige tõhusam variant euroalaväliste liikmesriikide puhul, kuna piiriüleste euromaksete puhul kasutatav ajakohane taristu on kättesaadav ka kõigile euroalavälistes liikmesriikides tegutsevatele makseteenuse pakkujatele. Kolmandat varianti peeti väga tõhusaks, kuna enamik euroalavälistes liikmesriikides tehtavatest piiriülestest tehingutest tehakse eurodes. Kuna eurotehingute kulud on väiksed, on ka oht, et makseteenuse pakkujad tõstavad a) riigisiseste tehingute tasusid või b) vääringu konverteerimise kulusid, et ristsubsideerida piiriüleste tehinguid, väiksem. Makseteenuse pakkujate mis tahes sellise sammu suhtes kohaldataks konkurentsieeskirju. Samuti on kolmas variant kooskõlas pikaajalisema eesmärgiga – tagada, et euro saab kõigi liikmesriikide ühisrahaks. Konsultatsiooni tulemuste põhjal selgus, et ka makseteenuse pakkujad aktsepteeriksid seda varianti meelsamini kui mis tahes muud varianti.

Selle variandi kohaselt ühtlustaksid euroalaväliste liikmesriikide makseteenuse pakkujad piiriüleste euromaksete tasud ja liikmesriikide omavääringus tehtavate riigisiseste maksete tasud. Praktiline mõju piirdub sellega, et makseteenuse pakkujad peavad muutma tasutabeleid, mille alusel võetakse klientidelt tasu. Käesoleva meetme tulemusel vähenevad piiriüleste eurotehingute tasud, mis tähendab makseteenuse kasutajate jaoks (peamiselt tarbijad ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, kuna suuretevõtted saavad tavaliselt tasu suuruse kokku leppida) otsest kokkuvõtet ja makseteenuse pakkujate jaoks vastavat tulude vähenemist – hinnanguliselt 900 miljonit eurot aastas. Makseteenuse kasutajad saaksid täiendavat kasu piiriüleste tehingute tasude suuremast läbipaistvusest. Järelevalvetöötajate palkamise kulud seoses vajadusega tagada, et makseteenuse pakkujad käesoleva määrase nõudeid täidavad, on väiksed.

Pikas perspektiivis on oodatav mõju kahetahuline. Esiteks aitab see paremini integreerida euroalavälised liikmesriigid euroala liikmesriikidega, luues võrdsed tingimused väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele. Teiseks peaks see looma ELis inimestele võrdsemad tingimused juurdepääsul odavatele piiriülestele maksetele.

Mõjuhindangus jõutakse järeldusele, et ettepaneku rakendamise korral makseteenuse pakkujate tulud vähenevad. Tõenäoliselt üritavad need turuosalisel tulude vähenemist osaliselt kompenseerida, nt suurendades muude toodete või teenuste tasusid (nt riigisiseste maksete tasud või kontode haldustasud). Iga sellise sammu puhul kohaldataks loomulikult riiklikke ja ELi konkurentsieeskirju. Tuleb märkida, et samasuguste nõuete kehtestamine

euroala liikmesriikide pankadele esimese, 2001. aasta määruse jõustumisel ei toonud kaasa tasude suurenemist. Otse vastupidi – igat liiki maksete tasud euroala liikmesriikides vähenesid jätkuvalt. Euroalaväliste liikmesriikide puhul tuleb märkida, et Rootsi kasutas määruses 924/2009 sätestatud võimalust laiendada määruse kohaldamisala Rootsi kroonile. See tõi kasu Rootsi tarbijatele ja ettevõtjatele, kahjustamata samas Rootsi makseturgu⁸.

On oht, et makseteenuse pakkujad kasutavad vääringu konverteerimise tasusid, et kompenseerida tulu vähenemist seoses euro- ja mitteeuromaksete tasude ühtlustamisega. Vääringu konverteerimise kuludega on makseteenuse kasutajad vähem kursis ja need ei ole kasutajatele mõõtmiseks piisavalt läbipaistvad. Ettepanekus käsitletakse seda riski, nähes ette vääringu konverteerimise suurema läbipaistvuse.

Pärast õiguskontrollikomiteelt positiivse arvamuse ja parandusettepanekute saamist muudeti mõjuhinnangut, et üksikasjalikumalt kirjeldada pikaajalist rolli, mis finantstehnoloogial võib piiriüleste maksete tasude vähendamisel olla. Samuti vaadati läbi mõjuhinnangu punkt, mis käsitleb käesoleva ettepaneku kohaste muudatuste seiret ja hindamist. Komisjoni talitused tegid täiendavat tööd vääringu konverteerimise läbipaistvuse küsimuses. See küsimus on juba hõlmatud makseteenuste direktiiviga, millega on kehtestatud läbipaistvusnõuded. Kuid kõnealuseid nõudeid tuleb täpsustada, et muuta need tulemuslikumaks ja hoida ära vastumeetmed, mis nulliksid kogu kulude kärpimisega seotud kasu, mis määruse 924/2009 muutmise saadakse. Käesoleva ettepaneku kohaselt antakse Euroopa Pangandusjärelevalvele volitused töötada välja regulatiivsed tehnilised standardid, et tagada vääringu konverteerimise pakumiste läbipaistvus ja võrreldavus. Kõnealused regulatiivsed tehnilised standardid töötatakse välja Euroopa Pangandusjärelevalve koostatava spetsiifilise mõjuhinnangu alusel.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Komisjoni 2017. aasta tööprogrammis oli määrus 924/2009 märgitud REFITi⁹ algatusena. Seda määrust oli juba 2012. aastal lihtsustatud ühtse euromaksete piirkonna lõppkuupäeva määrusega (määrus (EL) nr 260/2012), millega kaotati 50 000 euro suurune ülempiir, millest suuremate tehingute suhtes määrust 924/2009 ei kohaldata, ja mitu aruandluskohustust.

Ettepanekuga parandatakse veelgi määruse 924/2009 tulemuslikkust. Kuigi määrust 924/2009 kohaldatakse kõigi eurotehingute suhtes kõigis liikmesriikides, ei ole see toonud kasu ELi kodanikele ja ettevõtjatele väljaspool euroala, hoolimata euro laialdasest kasutamisest piiriüleste tehingute puhul. Ettepanek kõrvaldab selle puuduse ja võimaldab lõpuks kõigil ELi kodanikel ja ettevõtjatel saada kasu kõnealusest määrusest, mille eesmärk on alati olnud tuua kasu kogu ELile, mitte üksnes euroalale.

Ettepanekust saavad kasu mikroettevõtjad ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad üldiselt. Enamikul väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest, eelkõige kõige väiksematest ettevõtjatest, ei ole võimalik piiriüleste maksete tasude osas läbi rääkida. Seda saavad tavaliselt teha üksnes suuremad ärikliendid, kes kasutavad suurpankade pakutavaid rahavoogude juhtimise teenuseid. Seepärast tooks määruse laiendamine väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele palju rohkem kasu kui suurettevõtetele.

⁸ Vt Rootsi juhtumi kirjeldus lisatud mõjuhinnangu 4. lisas.

⁹ 2012. aasta detsembris käivitatud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) eesmärk on muuta ELi õigus kergemaks, lihtsamaks ja vähem kulukaks, nii et see tooks kasu kodanikele ja ettevõtjatele ning aitaks luua tingimused majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks. See ei sea kahtluse alla ELi poliitika eesmäärke, vaid üritab leida tõhusamaid viise nende saavutamiseks.

ELi ettevõtjad muutuvad konkurentsivõimelisemaks, kuna neil on võimalik jõuda laiema pakkujate ja klientide kogumini väiksemate kuludega. Tänu maksekuludega seotud tõkete kõrvaldamisest tulenevale suuremale majanduslikule integratsioonile peaks konkurentsivõimelisemaks muutuma ELi majandus tervikuna.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi institutsioonide eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Uute eeskirjade mõju hindamine tuleb läbi viia 31. oktoobriks 2022 ja selle tulemused tuleb esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Euroopa Keskpangale. Hindamisel tuleb eelkõige võtta arvesse turusuundumusi ja hinnata, kas oli asjakohane laiendada ettepanekut kõigile ELi liikmesriikide vääringutele, mitte üksnes eurole.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Tehakse ettepanek, et Euroopa Liidus eurodes tehtavate piiriüleste maksetehingute hind ei tohiks erineda liikmesriigis riigi omavääringus tehtavate riigisiseste tehingute hinnast.

Artikli 1 lõikes 2 sätestatakse põhimõte, et makseteenuse pakkujad peavad ühtlustama piiriüleste euromaksete tasud makseteenuse kasutaja liikmesriigi omavääringus tehtavate vastavate riigisiseste maksete tasudega ka liikmesriikide puhul, kelle omavääring ei ole euro.

Artikli 1 lõikega 3 täpsustatakse täiendavalt direktiivi 2015/2366/EL (makseteenuste kohta siseturul) artikleid 45 ja 59 seoses vääringu konverteerimisega ja kehtestatakse makseteenuse pakkujatele nõue tagada läbipaistvus enne makset ning vääringu konverteerimise alternatiivsete võimaluste võrreldavus. Kõnealuse artikliga tehakse Euroopa Pangandusjärelevalve ülesandeks töötada välja regulatiivsed tehnilised standardid, millega tagatakse makseteenuse kasutajatele kättesaadavate vääringu konverteerimise teenuste läbipaistvus ja hinna täielik võrreldavus.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 seoses liidus tehtavate piiriüleste maksete teatavate tasudega ja vääringu konverteerimise tasudega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁰,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- 1) Alates Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2560/2001¹¹ ja hilisema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 924/2009¹² vastuvõtmisest on euroala liikmesriikide piiriüleste euromaksete tasud oluliselt vähenenud ja jõudnud tasemele, mis enamikul juhtudel ei ole märkimisväärne.
- 2) Euroalaväliste liikmesriikide piiriülesed euromaksed moodustavad euroalaväliste liikmesriikide piiriüleste maksetest väga suure osa. Kõnealuste konkreetsete piiriüleste maksete tasud on jätkuvalt kõrged, kuigi makseteenuse pakkujatel on selliste tehingute töötlemiseks väga väikeste kuludega juurdepääs samale tõhusale taristule nagu euroala makseteenuse pakkujatel.
- 3) Piiriüleste maksete kõrged tasud on euroalaväliste liikmesriikide ettevõtjate ja kodanike täielikul ühtsesse turgu integreerimisel jätkuvalt takistus. Need põlistavad liidus kaks makseteenuse kasutajate kategooriat: ühelt poolt makseteenuse kasutajad, kellest valdav enamik saab kasu ühtsest euromaksete piirkonnast (SEPA), ja teiselt poolt makseteenuse kasutajad, kes maksavad piiriüleste euromaksete eest kõrget tasu.
- 4) Selleks et hõlbustada ühtse turu toimimist ning kõrvaldada tõkked euroala ja euroalaväliste liikmesriikide makseteenuse kasutajate vahel seoses piiriüleste euromaksetega, tuleb tagada, et liidus tehtavate piiriüleste euromaksete tasud on kooskõlas liikmesriigi ametlikus omavääringus tehtavate riigisiseste maksete tasudega.

¹⁰ ELT C ..., ..., lk ...

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2560/2001 eurodes tehtavate välismaksete kohta (EÜT L 344, 28.12.2001, lk 13).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 924/2009 piiriüleste maksete kohta ühenduses ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2560/2001 (ELT L 266, 9.10.2009, lk 11).

- 5) Kui maksja ja makse saaja riikides kasutatakse erinevaid vääringuid, on vääringu konverteerimise tasudel piiriüleste maksete puhul oluline osa. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366/EL¹³ artikliga 45 on ette nähtud, et makseteenuse pakkuja peab enne maksetehingu algatamist tagama tasude ja kasutatava vahetuskursi läbipaistvuse. Kui müügikohas või pangaautomaadis pakutakse alternatiivseid vääringu konverteerimise võimalusi, ei pruugi selline läbipaistvus võimaldada kõnealuseid erinevaid vääringu konverteerimise võimalusi kiirelt ja selgelt võrrelda. Läbipaistvuse puudumine takistab konkurentsil vääringu konverteerimise kulude kärpimist ja suurendab ohtu, et maksjad valivad kuluka vääringu konverteerimise variandi. Seepärast tuleb välja töötada makseteenuse pakkujatele suunatud meetmed, mis parandavad läbipaistvust ja kaitsevad tarbijaid vääringu konverteerimise teenuste ülemääraste tasude eest, eelkõige juhul, kui tarbijatele ei anta teavet, mida on vaja parima vääringu konverteerimise võimaluse valimiseks.
- 6) Vääringu konverteerimise tasude läbipaistvuse tagamiseks tuleb kohandada olemasolevat maksetaristut ja -protsesse, eelkõige internetimaksete, müügikohas tehtavate maksete ja pangaautomaadist sularaha väljavõtmise puhul. Selleks tuleks turuosalistele anda piisavalt aega taristu ja protsesside kohandamiseks seoses vääringu konverteerimise tasusid käsitlevate sätetega, et nad suudaksid järgida komisjoni poolt vastu võetavaid regulatiivseid tehnilisi standardeid.
- 7) Võttes arvesse vääringu konverteerimise tasude läbipaistvuse tagamiseks vajalike meetmete tehnilist taset, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu Euroopa Pangandusjärelevalve poolt välja töötatud regulatiivsed tehnilised standardid seoses nõutava läbipaistvuse tasemega ja vääringu konverteerimise teenuste võrreldavusega. Komisjon peaks kõnealuse regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu võtma vastu ELi toimimise lepingu artikli 290 kohaste delegeeritud õigusaktidega ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010¹⁴ artiklitega 10–14.
- 8) Selleks et piirata tarbijakahju enne, kui läbipaistvusmeetmete järgimine muutub turuosalistele kohustuslikuks, on asjakohane teha Euroopa Pangandusjärelevalvele ülesandeks määrata regulatiivsete tehniliste standardite raames kindlaks üleminekuperioodil kohaldatav ülempiir, millega piiratakse vääringu konverteerimise teenuste tasusid, säilitades samas õiglase konkurentsi makseteenuse pakkujate vahel.
- 9) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid maksete piiriülese olemuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 924/2009 muutmine

Määrust (EÜ) nr 924/2009 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:
 - a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolevas määruses sätestatakse eeskirjad liidus tehtavate piiriüleste maksete kohta.“;
 - b) lõikele 2 lisatakse teine lõik:

„Artikleid 3a ja 3b kohaldatakse siiski kõigi piiriüleste maksete suhtes, olenemata sellest, kas need maksed on nomineeritud eurodes või muus liikmesriigi omavääringus kui euro.“

- 2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:
 - a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Makseteenuse pakkuja võtab makseteenuse kasutajalt piiriüleste euromaksete eest sama suurt tasu kui see, mida ta võtab makseteenuse kasutajatelt sama väärtusega ja makseteenuse kasutaja liikmesriigi ametlikus vääringus tehtavate riigisiseste maksete eest.“;
 - b) lisatakse lõige 1a:

„1a. Makseteenuse pakkuja võtab makseteenuse kasutajalt sellise liikmesriigi omavääringus tehtavate piiriüleste maksete eest, kes on teatanud oma otsusest laiendada käesoleva määruse kohaldamist oma omavääringule vastavalt artiklile 14, sama suurt tasu kui see, mida ta võtab makseteenuse kasutajatelt sama väärtusega ja samas vääringus tehtavate riigisiseste maksete eest.“;
 - c) lõige 3 jäetakse välja;
 - d) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Lõigetes 1 ja 1a osutatud tasud ei hõlma vääringu konverteerimise tasusid.“

- 3) Lisatakse artikkel 3a:

„Artikkel 3a

Vääringu konverteerimise tasud

1. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: 36 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] teavitavad makseteenuse pakkujad makseteenuse kasutajaid vääringu konverteerimise teenuste ja vajaduse korral alternatiivsete vääringu konverteerimise teenuste kogumaksumusest enne maksetehingu algatamist, et makseteenuse kasutajad saaksid võrrelda alternatiivseid vääringu konverteerimise võimalusi ja nende vastavaid tasusid. Selleks avalikustavad makseteenuse pakkujad kohaldatud vahetuskursi, kasutatud aluseks oleva välisvaluuta

vahetuskursi ja maksetehingu konverteerimisel kohaldatavate kõigi tasude kogusumma.

2. Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, millega määratakse kindlaks, kuidas makseteenuse pakkujad tagavad makseteenuse kasutajatele erinevate vääringu konverteerimise teenuste olemasolu korral nende läbipaistvuse ja hinna võrreldavuse. Kõnealused standardid hõlmavad meetmeid, mida kohaldavad makseteenuse pakkujad, sealhulgas pangautomaadiga või müügikohas tehtavate tehingute puhul, tagamaks, et makseteenuse pakkujaid teavitatakse enne makse algatamist vääringu konverteerimise teenusega seotud kuludest ja alternatiivsetest vääringu konverteerimise võimalustest, kui need on olemas.

Esimeses lõigus osutatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus sätestatakse ka vääringu konverteerimise teenuste kõigi tasude maksimumsumma, mida võib kohaldada maksetehingu suhtes artiklis 3b osutatud ülemineku perioodil. Kõnealustes standardites võetakse arvesse maksetehingu summat ja liidu liikmesriikide vääringute omavahelise vahetuskursi kõikumist, tagades ja säilitades samas õiglase konkurentsi kõigi makseteenuse pakkujate vahel. Regulatiivsetes tehnilistes standardites määratakse kindlaks meetmed, mida saab kohaldada, et hoida ära olukorda, kus makseteenuse kasutajatelt nõutakse kõnealusel perioodil suuremat tasu kui see maksimumsumma.

EBA esitab selle regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt [6 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist].

Komisjonile antakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010* artiklitega 10–14.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).“

- 4) Lisatakse artikkel 3b:

„Artikkel 3b

Ülemineku periood

Artikli 3a lõike 2 neljandas lõigus osutatud regulatiivsete tehniliste standardite jõustumise ja artikli 3a lõike 1 kohaldamise alguskuupäeva vahelisel ülemineku perioodil ei ületa vääringu konverteerimise teenuste tasud artikli 3a lõike 2 neljanda lõigu kohaselt vastu võetud regulatiivsetes tehnilistes standardites sätestatud maksimumsummat.“

- 5) Artikkel 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 15
Läbivaatamine

Komisjon esitab 31. oktoobriks 2022 Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Euroopa Keskpangale aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta ning lisab aruandele vajaduse korral ettepaneku. Aruanne käsitleb eelkõige seda, kui asjakohane on artikli 1 lõike 2 muutmine, tagamaks, et käesolev määrus hõlmab kõiki liidu liikmesriikide vääringuid.“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja